

Ορισμός:

Όροι της σύγκρισης ονομάζονται δυο ουσιαστικά (που φανερώνουν πρόσωπα, ζώα, πράγματα, καταστάσεις, ιδιότητες) ή άλλα μέρη του λόγου, όταν συγκρίνονται μεταξύ τους.

- A. Ο πρώτος (α') όρος σύγκρισης δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα, από το οποίο «ξεκινάμε», όταν κάνουμε σύγκριση.
B. Ο δεύτερος (β') όρος σύγκρισης δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα, με το οποίο γίνεται η σύγκριση.

Κύρος

ἦν

νεώτερος

Ἀρταξέρξου

α' ορ. σύγκρισης

συγκριτική λέξη

β' ορ. σύγκρισης

Παρατήρηση:

Για να έχουμε α' και β' όρο σύγκρισης πρέπει οπωσδήποτε στην πρόταση να υπάρχει επίθετο ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού, ή άλλες λέξεις με συγκριτική σημασία.

Ως συγκριτικές λέξεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- Επίθετα ή επιρρήματα συγκριτικού βαθμού
π.χ. Ὁ ἔπαινος **κρείττον** πολλῶν χρημάτων ἐστί.
- Επίθετα ή επιρρήματα υπερθετικού βαθμού
π.χ. Ἡ στρατεία ἐγένετο **μεγίστη** τῶν πρὸ αὐτῆς.
- Λέξεις με συγκριτική σημασία:
  - επιρρήματα και λέξεις με επιτακτική σημασία: **μᾶλλον, πλέον, χειρῶν, ὀλίγον, ἔτι, πολύ, μάλιστα, διαφερόντως - ὡς, πολλῶ, ὄσῳ, τοσούτῳ, κ.λ.π.**
π.χ. Μαθημάτων φρόντιζε **μᾶλλον** χρημάτων.
  - αντωνυμίες και επίθετα που έχουν συγκριτική έννοια: **ἄλλος, ἕτερος, διάφορος, ὕστερος, πρότερος, ὅσα (επίθετα) λήγουν σε -πλασιος** (διπλάσιος, τριπλάσιος) κ.λ.π.
π.χ. Ὁψόμεθα δὲ τὴν πόλιν **διπλασίας** μὲν ἢ νῦν τὰς προσόδους λαμβάνουσαν.

A. Ο α' όρος σύγκρισης μπορεί να είναι οποιοσδήποτε όρος της πρότασης και εκφέρεται ποικιλοτρόπως:

π.χ.

α. **Ἡ ἀρετὴ** σεμνοτέρα τῆς κακίας ἐφαίνετο. (ουσιαστικό σε θέση υποκειμένου)β. **Τίνος** δ' ἐκποδῶν γενομένου μᾶλλον ἤσθησαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγησιλάου; (αντωνυμία σε θέση αντικειμένου)γ. Ἀναγκαῖον ἦν **συντομώτερον** ἢ σαφέστερον διαλεχθῆναι. (επιρρηματικός προσδιορισμός)**B. Ο β' όρος σύγκρισης** εκφέρεται με τους εξής τρόπους:

B.1. Όταν είναι ουσιαστικό ή άλλη λέξη που χρησιμοποιείται αντί ουσιαστικού:

α. Με απλή γενική (συγκριτική)

π.χ. Τό ἤδὺ ἕτερον **τοῦ ἀγαθοῦ** ἐστί.

β. Με το «ἦ» + ομοιόπτωτα προς τον α' όρο

π.χ. Ἡ σιγὴ ἐστί ἀιρετωτέρα **ἢ λόγος**.

B.2. Όταν δεν είναι ουσιαστικό, αλλά κάποια άλλη λέξη ή φράση, με:

α. «ἦ» + ομοιότροπα προς τον α' όρο

π.χ. Παίζων οὐδὲν ἦττον **ἢ σπουδάζων** ἐλυσιτέλει τοῖς συνδιατρίβουσι.

β. «ἀντί», «πρὸ» + γενική

π.χ. Ἐλευθερία ἐστὶν αἰρετώτερον ἀντὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν.

γ. «παρὰ» + αιτιατική

π.χ. Ἡλίου ἐκλείψεις συνέβησαν πυκνότεραι παρὰ τὰ μνημονεύόμενα.

δ. (ἦ) «πρὸς» + αιτιατική

π.χ. Ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας ἐνδεεστέως ἐκάστω παρεῖχεν ἦ πρὸς τὴν ἐξουσίαν.

ε. ἦ «κατὰ» + αιτιατική

π.χ. Ἄγισ ἔτυχε σεμνοτέρας ἦ κατὰ ἄνθρωπον ταφῆς.

στ. ἦ ὡς / ὥστε + απαρέμφατο (ὅταν ὑπάρχει δυσαναλογία ανάμεσα στα μέρη που συγκρίνονται

π.χ. Ἀριστείδης δικαιοτέρος ἦν ἢ ὥστε τὸν τοῦ πλήθους φθόνον ἐκφυγεῖν.

ζ. ἦ + ονομαστική (συνήθως ἐννοεῖται το ρ. εἰμί ἢ ἄλλο ρήμα ὅμοιο με το ρήμα του πρώτου ὀρου)

π.χ. Ἄνδρὸς δυνατωτέρου ἦ ἐγώ (ἐνν.εἰμί).

Τοῖς μᾶλλον ἀκμάζουσιν ἦ ἐγώ (ἐνν. ἀκμάζω) παραινῶ τοιαῦτα λέγειν.

η. ἦ + ολόκληρη πρόταση

π.χ. Τὰ ἐκείνων ἔργα μείζω ἐστὶν ἦ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἶποι.

Β.3. Ὁ β' ὀρος σύγκρισης εἶναι δυνατόν να παραλείπεται:

i. Ὄταν ἐννοεῖται ἀπὸ τα συμφραζόμενα

π.χ. Ἦρξατο λόγου Φαρνάβαζος· καὶ γὰρ ἦν πρεσβύτερος (Ἀγησιλάου).

ii. Ὄταν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τον β' ὀρο

π.χ. Ἐν εἰρήνῃ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσιν (ἦ ἐν πολέμῳ).

Β.4. Μερικὲς φορές ο β' ὀρος σύγκρισης εἶναι δυνατόν να ἐκφέρεται βραχυλογικά με τις γενικές: «τοῦ ὄντος», «τοῦ δέοντος», «τοῦ δικαίου», «τοῦ προσήκοντος», «τοῦ λόγου» κ.ά. που ἰσοδυναμοῦν με «ἦ» + πρόταση

π.χ. Ἡ κακία ἐφαίνετο λευκότερα καὶ ἐρυθροτέρα τοῦ ὄντος (ἦ ὄντως ἦν).

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ ΛΕΞΕΙΣ	Α' ΟΡΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ	Β' ΟΡΟΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ
Παραθετικά ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων Λέξεις με συγκριτική σημασία	ΕΚΦΕΡΕΤΑΙ: Με ποικίλους τρόπους	ΕΚΦΕΡΕΤΑΙ: <ul style="list-style-type: none"> Με γενική συγκριτική Με ἦ + ομοιόπρωτα ἢ ομοιότροπα με τον α' ὀρο Σπανιότερα <ul style="list-style-type: none"> ἀντὶ / πρὸ + γεν., παρὰ + αιτ., (ἦ) πρὸς + αιτ., ἦ κατὰ + αιτ., ἦ / ἦ ὡς / ἦ ὥστε + απαρέμφατο ἦ + ονομαστική, ἦ + πρόταση Βραχυλογικά